

ЗАТВЕРДЖЕНО
Голова приймальної комісії
Сергій ХОЛОД
«28» квітня 2025р.

**ПРОГРАМА
ФАХОВОГО ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ
НА НАВЧАННЯ
ЗА ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНОЮ ПРОГРАМОЮ**

«Переклад (англійська)»

другого (магістерського) рівня вищої освіти

Затверджено на засіданні
приймальної комісії
Протокол № 4 від «28» квітня 2025 р.

Програма фахового вступного випробування на навчання за освітньо-професійною програмою «Переклад (англійська)» другого (магістерського) рівня вищої освіти. – Дніпро: Вид-во Університет імені Альфреда Нобеля, 2025. – 9 с.

Укладачі: члени фахової атестаційної комісії:

К.О. Вельчева, кандидат філологічних наук,

Н.П. Бідненко, кандидат філологічних наук, доцент

Розглянуто і схвалено на засіданні кафедри європейських і східних мов та перекладу

Протокол № 7 від 31 березня 2025 р.

Відповідальний за випуск: К.О. Вельчева, кандидат філологічних наук, голова фахової атестаційної комісії зі спеціальності *B11 Філологія ОПП «Переклад (англійська)»*.

З М І С Т

1. Загальні положення.....	3
2. Змістовна програма вступних випробувань.....	3
3. Критерії оцінювання результатів вступних випробувань	6
4. Література	7

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Мета фахових вступних випробувань – з'ясування рівня теоретичних знань та практичних навичок осіб, які виявили бажання навчатися за освітньо-професійною програмою «Переклад (англійська)» другого (магістерського) рівня вищої освіти, а також виявлення схильності до ведення науково-дослідницької та пошуково-аналітичної роботи для визначення здатності вступників засвоювати відповідні фахові навчальні програми.

До випробувань на програму магістра допускаються особи, що мають диплом бакалавра за спеціальністю В11 «Філологія» або будь-якою іншою спеціальністю, а також особи, що мають освітньо-кваліфікаційний рівень спеціаліста чи ступінь магістра. Випробування проходить у формі екзамену з фахових дисциплін, що формують профіль майбутнього спеціаліста і рівень його кваліфікації. Крім того, враховується середній бал з додатку до диплома бакалавра та наявність опублікованих праць (статті, тези виступів на конференціях тощо).

Програма екзамену охоплює дисципліни:

1. Вступ до перекладознавства.
2. Практика письмового перекладу.
3. Практика усного перекладу.

Під час підготовки до вступного випробування рекомендується користуватися літературою, список якої наведено наприкінці комплексу матеріалів.

Під час проведення вступних фахових випробувань на навчання за програмою магістра екзаменаційна комісія визначає ступінь готовності вступника до опанування програмного матеріалу.

Вступні випробування проводяться з усіма претендентами стосовно зарахування на навчання за програмою магістра. Під час екзамену вступник повинен дати максимально повні відповіді. Кожен член екзаменаційної комісії оцінює якість кожної відповіді, фіксуючи своє рішення письмово.

2. ЗМІСТОВНА ПРОГРАМА ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ

Розділ Практика письмового перекладу

Передача видів модальності. Ствердження/заперечення – антонімічний переклад. Реальність/нереальність. Засоби її позначення в англійській мові (спосіб дієслова та ін.) та рідній (вставні слова і звороти) мовах. Можливість/обов'язковість/бажаність. Усунення формального позначення модальності при дієслові фізичного сприйняття. Передача неявної модальності. Вправи, текст соціально-економічного або ділового напрямку.

Конативна (вольова) функція в перекладі. Відмінності у формі вираження: передача англійських модальних питальних речень наказовими

реченнями рідної мови. Передача формул волевиявлення на основі фіксованих лексико-синтаксичних відповідностей.

Передача риторичних фігур. Метафори і порівняння у перекладі – методи стилістичної та семантико-синтаксичної адаптації. Передача розгорнутих метафор.

Передача рідною мовою фразеологізмів. Інтернаціональні та національні фразеологізми. Типи фразеологізмів. Способи перекладу фразеологізмів.

Приховані цитати й алюзії. Джерела цитат і алюзій. Еквівалентний переклад алюзій. Довідники та словники цитат і алюзій.

Анафора. Повтор слова або фрази у кількох послідовних реченнях. Епіфора.

Риторичні питання. Риторичні питання у текстах газетно-публіцистичного стилю. Способи його перекладу.

Алітерація і рима. Місце алітерації серед стилістичних засобів англійської мови. Доцільність передачі алітерації рідною мовою. Передача рідною мовою алітерації в текстах газетно-публіцистичного стилю.

Синонімічні пари. Способи передачі рідною мовою тексту.

Експресивно забарвлена лексика. Збереження експресивності у тексті перекладу.

Граматична інверсія. Типи граматичної інверсії. Зміни у структурі речення в процесі перекладу на рідну мову.

Емфатичні конструкції. Використання лексичних засобів для передачі емфатичних конструкцій рідною мовою.

Заперечні конструкції. Подвійне заперечення. Мейозис ствердження чогось шляхом заперечення його протилежності.

Навички редакторської роботи. Навички правки і стилістичного редагування перекладу рідною мовою. Порівняльний аналіз оригіналу та перекладу.

Поняття про основні функції мовлення та їх відбиття в перекладі. Передача у тексті перекладу денотативної та експресивної функцій. Фатична (контактноустановча) функція у перекладі. Відмінності у формах вираження фатичної функції в англійській та українській мовах. Омонімія фраз, що виступають у фатичній та референтній функціях. Передача металінгвістичної функції. Використання методу компенсації при перекладі форм, які неможливо відтворити у перекладі. Передача поетичної функції. Установка на вибір форми. Передача гри слів. Переклад каламбурів.

Переклад фіксованих ритуальних формул, закріплених за певними мовленнєвими актами.

Поглиблене використання словників і довідників при перекладі. Словники, довідники, тексти.

Порівняльний аналіз оригіналу та перекладу. Тексти оригіналу та перекладу.

Правка/стилістичне редагування перекладу рідною мовою. Обговорення виконаних перекладів.

Розділ Практика з усного перекладу

Інтерпретація тексту при послідовному перекладі. Комунікативна цінність інформації. Інформація ключова, доповнююча, уточнююча, повторна, нульова.

Комунікативні особливості послідовного перекладу. Залежність комунікативної ефективності перекладу від рівня інформованості перекладача. Наявність спеціальних знань про предмет. Обов'язковість формування у перекладача знань енциклопедичного характеру. Інтерпретація тексту при послідовному двосторонньому або односторонньому перекладі в умовах дискусії, політичних чи комерційних переговорів, протокольних заходів. Переклад двомовних бесід за специфічною бізнес-тематикою. Проведення рольових ігор, у яких перекладач виступає також у ролі консультанта, особистого помічника тощо. Переклад з аркушу текстів політичного напрямку. Переклад текстів, насичених термінологією.

Особливості розумових операцій перекладача при послідовному перекладі. Умови і особливості застосування абзацно-фразового перекладу. Формування навичок меморизації. Схема концентрації уваги перекладача в умовах розуміння і неповторного розуміння повідомлення. Тренування навичок автоматизму переключення з мови на мову. Розподіл уваги на різних етапах послідовного перекладу, проведення рольових бесід, інтерв'ю з опорою на пам'ять.

Деонтологія послідовного перекладу. Комунікативна компетенція усного перекладача. Перекладацькі табу при послідовному перекладі. Критерії оцінювання якості послідовного перекладу замовником. Абзацно-фразовий переклад різного характеру. Послідовний переклад переговорів за контрактом.

Інтерпретація тексту при послідовному перекладі. Розмежування понять цінності інформації та цінності повідомлення. Значення та роль мовної надлишковості. Розподіл інформації в тексті. Послідовний переклад оригінальних аудіо- і відеоматеріалів інформативного характеру. Тематичний англомовний матеріал для відпрацювання тем.

Комунікативні особливості послідовного перекладу. Рівень інтелекту та інформованості перекладача при виконанні послідовного перекладу. Стильова відповідність усного перекладу. Вправи на спонтанне монологічне мовлення і ступень інформованості. Послідовний переклад текстів науково-пізнавального та політичного характеру. Переклад з аркушу культурозабарвлених текстів.

Особливості розумових операцій перекладача при послідовному перекладі. Методика формування навичок меморизації при навчанні послідовному перекладу. Пам'ять логічна, образна, асоціативна, моторно-графічна. Розподіл уваги на різних етапах послідовного перекладу. Перемикання з мови на мову. Вправи на виконання реферативного перекладу за бізнес-тематикою. Послідовний переклад бесід ділового спрямування, що містять велику кількість прецизійної інформації.

Система записів при послідовному перекладі. Мета методу самозапису. Принцип запису при послідовному перекладі. Змістовий аналіз. Прийом

інформативного скорочення. Вправи на тренування літературних скорочень, виконання реферативного перекладу, вправи на передачу інформації.

Деонтологія перекладу. Комунікативна компетенція усного перекладача. Послідовний переклад або реферативний переклад текстів або бесід пізнавального характеру, а також ділового напрямку.

3. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ВСТУПНИХ ВИПРОБУВАНЬ

3.1. Для конкурсного відбору при прийомі для здобуття ступеня магістра – проводяться вступні экзамені за фаховими дисциплінами відповідно до програм вступних випробувань.

Фахове випробування має на меті визначити відповідність рівня теоретичних знань та практичної підготовки здобувачів вимогам освітньо-професійної програми за спеціальністю В11 «Філологія» освітньо-кваліфікаційного рівня «бакалавр».

В процесі экзамену комісія повинна оцінити:

1. Системність мислення, вміння пов'язувати окремі проблеми чи частини явища в єдине ціле.

2. Вміння логічно та послідовно викладати свої думки.

3. Обсяг знань з перекладознавства (теоретичні основи перекладознавства, лексико-семантичні та граматичні прийоми перекладу, види перетворень та питання перекладацьких трансформацій), особливості письмового та усного перекладу англomовного тексту рідною мовою.

Під час экзамену вступник отримує текст для письмового перекладу з англійської мови на рідну обсягом 1800-2000 друкованих знаків. Другим завданням є усний переклад з аркушу англomовного тексту суспільно-політичної тематики.

Оцінка за результатами вступного экзамену виставляється за 200-бальною шкалою.

3.2. Для вступників на навчання для здобуття ступеня магістра на основі здобутого ступеня (освітньо-кваліфікаційного рівня) вищої освіти НРК6(*бакалавра*) обов'язковими є Єдиний вступний іспит (ЄВІ), який поєднує тест з іноземної мови та тест загальних навчальних компетентностей (ТЗНК) та Єдине фахове вступне випробування (ЄФВВ) предметний тест з мовознавства.

3.3. Для вступу на навчання для здобуття ступеня магістра на основі здобутого ступеня (освітньо-кваліфікаційного рівня) вищої освіти НРК7 (*магістра, спеціаліста*) обов'язковими є співбесіда з іноземної мови та фахове вступне випробування.

3.4. Конкурсний бал для вступу на навчання для здобуття ступеня магістра розраховується за такою формулою:

$$\text{Конкурсний бал (КБ)} = 0,2 \times \text{П1} + 0,2 \times \text{П2} + 0,6 \times \text{П3},$$

де

П1 – оцінка тесту загальної навчальної компетентності ЄВІ;

П2 – оцінка тесту з іноземної мови ЄВІ;

ПЗ – оцінка ЄФВВ або оцінка фахового екзамену в передбачених цими Правилами випадках.

Таблиця переведення тестових балів ЄВІ та ЄФВВ до шкали 100-200 наведена в додатку 5 до Правил прийому.

4. ЛІТЕРАТУРА

Розділ 1. Практика письмового перекладу

1. Єнчева Г.Г., Сітко А.В., Буданова Л.Г. Теорія і практика перекладу: навчальний посібник для студентів спеціальності 035 “Філологія”. – Вінниця: Нова Книга, 2023. — 296 с.

2. Карабан В.І. Теорія і практика перекладу з української мови на англійську мову / В.І. Карабан. – Вінниця: Нова книга, 2021. – 574с.

3. Корунець І.В. Теорія і практика перекладу / І.В. Корунець. – Вінниця: Нова книга, 2021. – 448с.

4. Білоус О.М. Теорія і технологія перекладу: Курс лекцій. – Кіровоград, РВВ КДПУ імені В. Винниченка, 2020. – 200 с.

5. Бабенко Є., Амеліна С., Білоус Н. Актуальні проблеми теорії і практики сучасного перекладознавства. К: Центр навчальної літератури, 2020. – 470 с.

Розділ 2. Практика усного перекладу

1. Карабан В.І. Теорія і практика перекладу з української мови на англійську мову. Навчальний посібник-довідник для студентів вищих закладів освіти / В.І. Карабан. – Вінниця: Нова книга, 2020. – 320с.

2. Корунець І.В. Теорія і практика перекладу / І.В. Корунець. – Вінниця: Нова книга, 2019. – 448с.

3. Максимов С.Е. Усний двосторонній переклад (англійська та українська мови) / С.Е. Максимов. – К.: Вид. центр КНЛУ, 2020. – 121с.

4. Мірам Г. Практикум з усного перекладу: Мультимедійний формат: Посібник з англ. Мови для ВНЗ. – К.: Факт, 2020. – 152 с.

5. Ребрій О.В. Основи перекладацького скоропису : навч. посіб. / О. В. Ребрій ; за ред.: Л. М. Черноватого, В. І. Карабана. — 5-те вид, стер. – Вінниця : Нова Книга, 2020. – 152 с

6. Смирнова М.С., Хоровець В.Є. Основи усного перекладу: Навчальний посібник для студентів спеціальності 035 Філологія. Переклад (англійська), ОС «Магістр» / Укладачі: М.С. Смирнова, В.Є. Хоровець. – Маріуполь: вид-во МДУ, 2020. – 121 с.

Навчальне видання
Програма фахового вступного випробування на навчання
за освітньо-професійною програмою «Переклад (англійська)»
другого (магістерського) рівня вищої освіти

Підписано до друку	р. Формат	. Ум. друк.
арк.	. Оперативна поліграфія. Зам. №	. Тираж

Університет імені Альфреда Нобеля
49000, м. Дніпро, вул. Січеславська Набережна, 18.